

A Buk anun Paaulo karom a taara Epeso

A pirpir kaapa muga

Baa Paaulo i ki u ra karabus irong Rom, i timu waat na buk: Raa karom a taara Epeso, raa karom a taara Pilipoi, raa karom a taara Kolose ma raa kaai karom Pilemon.

I timu a buk mi karom a taara na nurnur irong Epeso kupi diat a luki ma namur diat a taari karom a taara ingen.

Epeso ia raa ngaala na taamaan u ra papaar Aasia. A taara u ra taamaan maa diat nem aakit a maani, ma diat laana lotu karom a taabataaba di waatungi naa Aartemis. Diat paam raa ngaala na ruma na lotu anun Aartemis (babo Aap 19:17).

U ra weru winawaan anun Paaulo i warawaai karom a taara Iudaia baa diat ki irong Epeso (babo Aap 18:18-21). Ma namur u ra nuna wetula winawaan i waan talili balet urong Epeso ma i ki irong tula kilaala ma i wer a taara baa diat nukpuku ma diat nurnur un Iesu (babo Aap 19). Raa taara na nurnur diat a kum te Iudaia, ma raa taara pate. Paaulo i wer diat naa un Iesu Kaarisito daat raa ku, a taara Iudaia ma ra taara ingen kaai. I wer diat un tula pirpir welwelaar:

Daat welaar ma ra panin raa muaana, ma Iesu ia a lorindaat.

Daat welaar kaai ma ra ruma na lotu anun God, ma Iesu ia a ngaatngaat na waat kup a luk i ra ruma.

Daat welaar ma ra tabuan baa di waninaari kup a paakamaau.

A winawaan i ra buk Epeso:

A turturpaai ra buk mi (1:1-2)

Daat raa naruma un Kaarisito (1:3-3:21)

A kini ungaai anu ra taara na nurnur (4:1-16)

A matakina lalaaun un Kaarisito (4:17-5:20)

Daat a taraam wetwetalaai karom daat (5:21-6:10)

A minong na wineium anu ra te Kaarisito (6:11-20)

A tintinip na pirpir anun Paaulo karom diat (6:21-24)

¹ Iaaun Paaulo, aapostolo anun Kaarisito Iesu u ra nemnem anun God. Iaaun timu a buk mi karom muaat a taara anun God baa muaat ki matira Epeso, baa muaat a kum dowot na tena nurnur un Kaarisito Iesu.

² A maarmaari ma ra maalmaal kon God Tamaandaat ma a Tadaaru Iesu Kaarisito in ki karom muaat.

Un Kaarisito, God i wadaan daat ma ra kum utnaa na nion

³ Daat a pir walaawa paa God, a Tamaa ra nundaat Tadaaru Iesu Kaarisito. I wadaan daat ma ra kum utnaa na nion raap taanginaanga u ra maawa, baa daat ki un Kaarisito.

⁴ Kabina daat ki un Kaarisito, God ia pilak pa daat namuga utbaai baa pa i waki utbaai a rakrakaan buaal, kupi daat anuna taara, ma pa ta niraara in ki un daat namataana.

⁵ U ra nuna maarmaari, namuga utbaai ia nunurai naa in lo pa daat kupi daat a kum natnatuna, baa daat ki un Iesu Kaarisito. U ra

nuna nemnem ut ma u ra nuna gaaia i paami lenmi.

⁶ Io, daat a pir walaawa paa God u ra nuna koina maarmaari baa i tabaara daat mai un Natuna baa i maari aakiti.

⁷ Ma baa daat ki un Kaarisito, a gaapina i kul walaangalaanga pa daat, ma God i una wa anun-daat kum aakaina mangamangaan. A maarmaari maa anun God i ngaala aakit,

⁸ baa i laana tabaara liklikina daat mai.

God a tena manaana ma i nunura a kum utnaa raap.

⁹⁻¹⁰ Io, u ra nuna nemnem ut i waiaa daat u ra kum utnaa baa namuga i wawalipa. I lenbi: In aal ungaai a kum utnaa raap u ra maawa ma u ra rakrakaan buaal, kupi diat raap diat a ki natudaangi ra naagagon anun Kaarisito, maa ia maa in lorindiat raap. Taanga namuga utbaai God ia nunura a utnaa mi in paami un Kaarisito, ma baa a bung in ot in paam ot paai ut.

¹¹ A kum utnaa raap baa God i laana paami, i paami welaar ut ma ra nuna nemnem. Io, namuga utbaai i pilak pa miaat a taara Iudaia, kupi miaat a lalaaun un Kaarisito.

¹² Io miaat a mugaana taara baa miaat nurnur un Kaarisito, kupi miaat a pir walaawa paa God ma ra nuna minamaar.

¹³ Ma muaat kaai, muaat lalaaun un Kaarisito, baa muaat walangoro a lingtatuna na pirpir bi, a Koina Wewapua naa God in walaauun pa muaat. Baa muaat walangoroi ma muaat nurnur un Kaarisito, God i ung taa anuna wakilang un muaat, a Takado na Nion, baa ia weweliman muga taau uni.

¹⁴ A Takado na Nion ia a mugaana wakilang, kupi in walingtatunai naa namur u ra bung baa God in walaangalaanga paa anuna taara, daat a kale a kum utnaa baa God ia weweliman taau uni. Io, daat a pir walaawa paa God ma nuna minamaar!

Paaulo i aaraaring u ra taara na nurnur

¹⁵ Io, baa iaau walangoroi naa muaat nurnur u ra Tadaaru Iesu, ma muaat maari a taara raap anun God,

¹⁶ pa iaau ngo ma ra pir wakaak karom God un muaat. Ma u ra nung kum niaaring iaau laana nuk pa muaat.

¹⁷ Iaau laana aaraaring baa God anu ra nundaat Tadaaru Iesu Kaarisito, a Tamaandaat baa i teng ma ra minamaar, in tabaara muaat ma ra manaana ko ra Takado na Nion, ma in paapa a nuknukimuaat, kupi muaat a nunura wakaak God.

¹⁸ Iaau aaraaring naa in wakaapa a mataa ra niomuaat, kupi muaat a nunura a utnaa baa daat ki walaang kupi, baa God i wataa pa daat naa daat a kale paai. Ma iaau aaraaring kaai baa muaat a nunurai naa a kum utnaa baa daat a taara anun God, daat a kale paai i ngaala aakit ma i teng ma ra minamaar.

¹⁹ Ma muaat a nunurai naa a dekdekin God baa i waraaut daat mai, baa daat nurnur, i ngaala aakit. U ra nuna ngaala na dekdek maa,

²⁰ God i watur paa Kaarisito ko ra minaat, ma i waki taai u ra papaara ot na limaana inaanga u ra maawa.

²¹ Ma mi Kaarisito i ngaala taa ra aalawur nion raap lenbi, a kum nion baa diat mukmuga, ma

a kum nion baa diat paam akoto a naagagon, ma a kum nion baa diat paam akoto a dekdek, ma a kum nion baa diat kiki na ngaala. A iaan Kaarisito i ngaala aakit taa ra kum iang u ra lalaaun mi, ma u ra lalaaun namur.

²² God i ung taa a kum utnaa raap natudaangi ra dekdekin Kaarisito, ma God i waki taa Kaarisito kupi in ngaala taa ra kum utnaa raap, ma ia ut in lori ra taara na nurnur.

²³ Ma a taara na nurnur diat a panin Kaarisito. Ma Kaarisito i teng un diat, ma i wateng a kum utnaa raap kaai.

2

Namuga a niondaat i maat, ma mi God ia walaaun pa daat un Kaarisito

¹ Namuga a niomuaat i maat, kabina u ra kum aakaina pinapaam ma ra kum aakaina mangamangaan baa muaat paampaami.

² Muaat murmur a kum mangamangaan anu ra rakrakaan buaal, ma muaat taraam karom Saataan, a mukmuga anu ra mataanitu u ra maup, ma mi a niono i papaam un diat raap baa diat wabulbul karom God.

³ Namuga, daat kaai daat lalaaun welaar ma ra taara na wabulbul. Daat kaai daat wagaai ku a panindaat, ma daat murmur a kum aakaina nemnem i ra panindaat ma ra nuknukindaat. Di buta pa daat kaai a kum tena aakaina ut, ma a kaankaan anun God i ki un daat, welaar ma i ki un diat a taara na wabulbul.

⁴ Iaku, God a tena maarmaari! Kabina maa i maari aakit daat,

⁵ baa daat maat u ra nundaat kum aakaina mangamangaan, i walaauun pa daat ungaai ma Kaarisito. Maia, God ia walaauun pa muaat, kabina ku u ra nuna maarmaari.

⁶ Baa daat ki un Kaarisito Iesu, God i watur ungaai daat ma Iesu ko ra minaat, ma i waki daat ungaai mai u ra nuna kiki na king inaanga u ra maawa.

⁷ God i waiaa anuna maarmaari karom daat un Kaarisito Iesu, kupi anuna ngaala na maarmaari in waan paat kaapakaapa karom a kum taaun taara namur.

⁸ God i maari muaat ma i walaauun pa muaat baa muaat nurnur. Wakir muaat ut muaat kabina uni, a wetabaar ku anun God karom muaat.

⁹ Wakir i walaauun pa muaat kabina u ra kum kokoina pinapaam muaat paami, kaduk te in wangaala pa ia ut uni.

¹⁰ Daat raap, God ut i wamatakina pa daat, i waki daat un Kaarisito Iesu, kupi daat a paam a kum kokoina pinapaam, baa God ia waninaar taai kupi daat a paami.

A taara Iudaia ma a taara baa wakir a taara Iudaia, daat raa maku

¹¹ Muaat a nuk paai, di buta muaat wakir muaat a taara Iudaia. Ma a taara Iudaia baa diat laana poko kikiil a panindiat, welaar ma ra wakilang baa diat anun God, diat waatung muaat naa wakir muaat anun God, kabina pa di poko kikiil muaat.

¹² Muaat a nunurai naa namuga baa muaat ki ingen utbaai kon Kaarisito, muaat wakir a taara Israael, ma a kunubu baa God i weweliman taau uni wakir anumuaat. Ma u ra numuaat lalaauun

main u ra rakrakaan buaal pa muaat nunura God ma pa muaat ki walaang kup a lalaaun namur.

¹³ Maia, namuga muaat ki welwelik kon God, iaku mi, baa muaat ki un Kaarisito Iesu, a gaapina i ben muaat marawaai karom God.

¹⁴ Mi daat ki na maalmaal, kabina ku un Kaarisito. Ia aal ungaai pa miaat a taara Iudaia ma muaat baa wakir a taara Iudaia, kupi daat a raa maku. Namuga pa daat wemaraam, iaku Kaarisito ia rakaan wa a kaankaan maa.

¹⁵ Ma baa i maat, i waraap wa a kum Naagagon anu ra taara Iudaia, ma ra kum wetulaa, kupi in aal ungaai ru kikil na taara, kup raa matakina wuna taara maku, kupi daat raap daat a ki na maalmaal.

¹⁶ Ma baa daat raa ku, Kaarisito i wamaraam ungaai daat raap ma God. Ma baa i maat u ra bolo i rakaan wa a kini na ebaar.

¹⁷ I waan paat ma i wewapua u ra maalmaal karom muaat baa muaat ki welwelik, ma karom miaat kaai a taara Iudaia baa miaat ki marawaai.

¹⁸ Maa un Kaarisito ku, a Takado na Nion i walaangalaanga a aakapi anundaat raap karom a Tamaandaat.

¹⁹ Io, muaat wakir balet ma muaat a kum waira, pate. Mi muaat raa maku ma ra taara anun God, ma muaat ki ungaai ma diat u ra nuna binaboura.

²⁰ Muaat a ruma anun God, baa di pagaai nate u ra kum aapostolo ma ra kum propet. Diat a kabi ra ruma, ma Kaarisito Iesu ia ut ina ngaatngaat na waat kup a luk i ra ruma.

²¹ Ma u ra waat mi a kudulaana ruma in kakanaawa wakaak uni, ma in waan paat a gongom na ruma kup a Tadaaru.

22 Ma baa muaat ki un Kaarisito, i aal ungaai muaat kaai, kupi muaat a waan paat a ruma baa a Nion God i ki uni.

3

A pinapaam anun Paaulo karom diat baa wakir a taara Iudaia

¹ Iaaun Paaulo, iaaun a karabus anun Kaarisito Iesu, kabina baa iaaun papaam karom muaat baa wakir a taara Iudaia.

² Muaat aa nunurai naa God ia taar taa a pinapaam mi taang u ra nuna ngaala na maarmaari, kupi ang waraaut muaat.

³ Ma God i waiaa a utnaa na pidik taang naa in walaan a taara baa wakir a taara Iudaia. Iaaun aa nunurai, ma u ra buk mi iaaun aa timentu kinalik paa uni.

⁴ Ma baa muaat a luki, muaat a nunurai naa iaaun aa kaapa u ra utnaa na pidik mi un Kaarisito.

⁵ A kum taan taara taanga namuga pa te i wapua kaapa diat uni, iaku mi a Takado na Nion i wapuaanai karom a kum gomgom na aapostolo anun God, ma ra kum propet.

⁶ Bari ia a utnaa na pidik maa: Diat baa wakir a taara Iudaia, diat a kakale ungaai ma ra taara Iudaia, ma diat raap diat a welaar maku ma raa muaana. Ma a kum weweliman anun God anundiat utkaai, baa diat taraam u ra Koina Wewapua, ma diat nurnur un Kaarisito Iesu.

⁷ Iaaun a tultul anu ra Koina Wewapua mi. God ut i taar taa a pinapaam mi taang ungaai ma ra dekdekina, kabina u ra nuna maarmaari.

⁸ Ma iaaun, iaaun kinalik aakit taan diat raap a taara anun God. Iaku i maari iaaun ma i taar taa

a pinapaam mi taang, kupi ang warawaai karom a kum taara baa wakir a taara Iudaia u ra kum ngaatngaat na utnaa anun Kaarisito, baa pa in raap laar paai.

⁹ God ia baa i waki a kum utnaa raap, i taar taa a pinapaam taang kupi ang wakaapa a taara raap u ra nuknukina baa namuga i wawalipa.

¹⁰ Iaku mi, baa i paam a utnaa mi karom a taara baa diat nurnur, i wapuaana anuna ngaala na manaana karom a kum nion, diat baa diat mukmuga ma diat baa diat paam akoto a naagagon u ra maawa.

¹¹ Taanga naraap utbaai God i nunurai u ra nuknukina naa in paam a utnaa mi. Ma mi, ia paam ot paai un Kaarisito Iesu anundaat Tadaaru.

¹² Un Kaarisito ku, ma u ra nurnur uni, daat laangalaanga kupi daat a waan karom God ma pa daat a burut, maa daat nunurai naa in gaai pa daat.

¹³ Io lenmaa, iaau aaring muaat kupi koku anumuaat nurnur in bilua baa muaat babo a kum mawaat baa iaau baraatai un muaat. Iaau kariaana a mawaat kupi muaat a koina uni.

A maarmaari anun Kaarisito

¹⁴ Io, iaau ki but keke namataan Tamaandaat ma ra niaaring,

¹⁵ ia baa a Tamaa ra kum wunwuna taara inaanga u ra maawa ma main napia kaai, ma i taar taa a lalaun karom diat raap.

¹⁶ Ma i ki u ra nuna ngaala na minamaar. Io, iaau aaringi naa in tabaara muaat ma ra Niono, kupi in wadekdek a niomuaat,

¹⁷ kupi Kaarisito in ki u ra balaamuaat, baa muaat nurnur uni. Ma baa a aakaakaari muaat i aakaar u ra maarmaari ma muaat tur dekdek uni,

¹⁸ io, iaau aaraaring baa muaat ungaai ma ra taara raap anun God, muaat a dekdek kupi muaat a nunura mulu a maarmaari anun Kaarisito. Muaat a nunura anuna maarmaari i parere lelawaai, i iok lelawaai, i tur tato lelawaai, ma i dardarong lelawaai.

¹⁹ Maia, muaat a nunura a maarmaari anun Kaarisito baa i ngaala taa ra manaana anu ra taara, ma muaat a teng ma ra kudulaana lalaun anun God.

²⁰ A pir walaawa karom God, ia baa i dekdek ma i pet laar paai kupi in paam a utnaa baa i ngaala aakit taa ra utnaa baa daat nuki, ma baa daat aaring kupi, ma i papaam ma ra dekdekina u ra nundaat lalaun.

²¹ Daat a pir walaawa paai, pa in raap ma pa in raap u ra kum ngaala na utnaa ia paam taai u ra taara na nurnur, ma un Kaarisito Iesu. Aamen.

4

A kini ungaai anu ra taara na nurnur

¹ Iaau ki u ra karabus kabina iaau papaam karom a Tadaaru. Io, anung dekdek na niaaring karom muaat i lenbi: Muaat a lalaun welaar ma ra lalaun di aa wataa pa muaat kupi.

² Muaat a wakinalik pa muaat, ma muaat a ki na maalmaal. Muaat a waiaa a wowowon na mangamangaan, ma muaat a maari wetwetalaai muaat, ma koku muaat talangan baa raa taara kon muaat diat raara un ta kum utnaa.

³ Muaat a ongor kupi koku muaat waan wer-aan, muaat a raa ku u ra kini baa a Takado na Nion ia taar taai taa muaat, maa i wi ungaai muaat ma ra maalmaal.

⁴ Daat raap daat raa u ra panin Kaarisito, ma raa Takado na Nion ku i ki un daat raap. Ma God i wataa pa daat kupi daat a raa ku u ra kini walaang ma ra nurnur kup a kum utnaa baa in wadaan daat mai.

⁵ Anundaat raa Tadaaru ku, ma raa nurnur ku, ma raa baapitaaiso ku.

⁶ Ma raa God ku, ia a Tamaandaat raap. I naagagon daat raap, i papaam u ra nundaat lalaaun raap, ma i ki un daat raap.

⁷ Kaarisito i tabaara daat raaraa ma raaraa wetabaar, welaar ut ma ra nuna nemnem.

⁸ Maa a Buk Taabu i piri lenbi uni,
 “Baa i waan tato unaanga nate,
 i ben a mongoro na karabus
 ma i tabaara a taara ma ra kum wetabaar.” *Kele*
68:18

⁹ Baa di timui lenbi naa, “i waan tato”, a kuku-raaina baa namuga ia waan pari paa urin napia.

¹⁰ Ia baa i waan pari, ia ut maa i waan tato unaanga aakit ko ra maawa raap, kupi in wateng a kum utnaa raap inaanga nate ma main napia.

¹¹ Ia ut maa i tabaara anuna taara ma ra kum aapostolo, a kum propet, a kum tena wewapua ma ra Koina Wewapua, ma ra kum tena baboura, ma ra kum tena wawer.

¹² Maa i nemi naa diat a waraaut a taara raap anun God, kupi diat raap diat a papaam karomi, ma kupi a taara na nurnur diat a tawa, maa diat a panin Kaarisito.

¹³ Daat a paami lenmaa tuk daat a raa ku u ra nurnur, ma daat raap daat a nunura wakaak a Natun God, ma tuk daat raap daat a waan paat a kum dekdek na tena nurnur. Daat a tawa tuk daat a welaar ma Kaarisito, maa ia i takado aakit.

¹⁴ Io, pa daat a welaar balet ma ma ra kum naat liklik baa nundiat nurnur i taltalaur, welaar ma ra utnaa baa a dadaip ma ra top i ong taltalili urong ma urin. Pa daat a murmur a kum wawer ko ra kum tena warwaruga, baa diat nem na ben araara a taara ma ra nundiat kum namnamian na pirpir.

¹⁵ Iaku daat a pir a lingtatuna na pirpir ungaai ma ra maarmaari. Daat a tawa u ra kum utnaa raap kupi daat a welaar ma Kaarisito, ia in lorindaat.

¹⁶ Kon Kaarisito, a kudulaana panina i kakanaawa ungaai wakaak. Ma baa raaraa pakaan ko ra panina i paam ut anuna pinapaam, io, a kudulaana panina in tawa ma in dekdek, ma in teng ma ra maarmaari.

A matakina lalaaun un Kaarisito

¹⁷ Io, u ra iaa ra Tadaaru, iaau wapua muaat ma iaau watumaarang muaat, naa koku balet ma muaat lalaaun welaar ma ra kum taara baa pa diat nurnur. A nuknukindiat pa i topaa ta utnaa.

¹⁸ Pa diat nunura a lingtatuna, kabina a bal-aandiat i waatwaat. Lenmaa diat welwelik ko ra lalaaun anun God ma anundiat manaana i baboto.

¹⁹ Pa ta wawirwir indiat ma, ma diat taar ta diat maku kup a kum aakaina nemnem, ma ra kum aalawur dur na mangamangaan, ma anundiat nemnem kup a paam aakaina pa in ngo.

²⁰ Iaku muaat, baa di wer ta muaat un Kaarisito, wakir di wer muaat u ra kum mangamangaan lenmi.

²¹ Iaaun nunurai naa di aa wer ta muaat un Iesu ma muaat aa walangoro paai, io, muaat nunura a lingtatuna baa i ki uni.

²² Di wer muaat kupi muaat a waan ko ra mangaana lalaaun baa muaat murmuri namuga. Ma muaat a palaa wai welaar ma ra in maulaana maalu, kabina i aaka ma i waruga daat kupi daat a murmur a kum aakaina nemnem.

²³ Muaat a taar ta muaat karom God kupi in wamatakina a niomuaat ma ra nuknukimuaat.

²⁴ Ma muaat a mong ma ra matakina lalaaun baa God i waki taai welaar ut ma ra malalarina, kupi daat a murmur a takado na mangamangaan ma ra lingtatuna, ma daat a waan paat a gomgom na taara mulu anun God.

²⁵ Io, muaat a ngo wa a warwaruga, ma muaat a pir a lingtatuna karom a kum teptepaamuaat, maa daat raap daat a kum pakpakaana ko ra panin Kaarisito.

²⁶ Baa muaat kaankaan, koku muaat paam aakaina. Ma koku in mage i lop ma ra numuaat kaankaan,

²⁷ kupi koku muaat taar taa ta kolo taan Saataan.

²⁸ Baa te i walwalong, koku balet ma i walong. I koina baa in paam a koina pinapaam ma ra ru limaana, kupi in paam apaat a utnaa baa i gaa uni, ma in tabaara diat kaai mai baa diat iba.

²⁹ Ma koku ta aakaina pirpir i pari ko ra waa-muaat. Muaat a pir ku a pirpir baa i koina kupi in wadekdek a taara u ra nundiat lalaaun, kupi

anumuaat pirpir in paam a koina karom diat baa diat walangoro muaat.

³⁰ Ma koku muaat watapunuk a Takado na Nion God, baa God ia wakilang ta muaat mai baa muaat anuna, kup a bung na warwalaan.

³¹ Muaat a dumaana wa a kum uk baa i taana ino u ra nuknukimuaat. Ma muaat a ngo wa a kaankaan, a wengangaar, a gege na kaankaan, a pirpir aakaka, ma ra kum aakaina mangamangaan kaai.

³² Iaku muaat a paam a koina ma muaat a maari wetwetalaai muaat. Ma baa te kon muaat i paam aakaina karom muaat, muaat a dumaana wai, welaar ma God i paami un muaat un Kaarisito.

5

A lalaaun u ra kaapa

¹ Muaat a kum natnatun God, ma i maari aakit muaat. Lenmaa muaat a lalaaun welaar ma ra lalaaun anun God.

² Muaat a lalaaun ma ra maarmaari, welaar ma Kaarisito i maari daat, ma i taar taa anuna lalaaun un daat, welaar ma ra wetabaar baa i aangawian wakwakaak karom God.

³ Koku ta paamuk na mangamangaan i ki naliwan taa muaat, koku ta dur na mangamangaan, ma koku kaai muaat nemnem kup a mongoro na utnaa na wuwuwung. A kum mangamangaan mi pa i koina mulu kupi a gomgom na taara anun God diat a paami.

⁴ Koku muaat pir ta aakaina pirpir, baa ta longlong na pirpir, ma koku muaat tataur ma

ra kum aakaina tinataur. A kum pirpir mi pa i koina kupi muaat a piri, iaku muaat a pir wakaak karom God.

⁵ Muaat a nunura a utnaa bi: Diat baa diat paam a paamuk na mangamangaan, baa a kum dur na mangamangaan, ma diat baa diat nem-nem kup a mongoro na utnaa na wuwuwung, pa diat a kale a mataanitu anun Kaarisito ma God. Maa diat baa diat nemnem kup a mongoro na utnaa na wuwuwung, diat maa a kum tena lotu karom a kum warwaruga na god.

⁶ Koku muaat maadek taa te kupi in waruga pa muaat ma ta pirpir biala ku. Maa a kum mangamangaan maa in aal paa ku a kaankaan anun God karom diat baa pa diat taraam karomi.

⁷ Lenmaa, koku muaat tur ungaai ma diat u ra nundiat kum aakaina mangamangaan.

⁸ Namuga muaat ki u ra baboto, iaku mi a Tadaaru ia waki ta muaat u ra kaapa. Io, muaat a lalaaun welaar ma ra kum natu ra kaapa.

⁹ Maa a wai ra lalaaun anun ia baa i ki u ra kaapa i lenbi: a kum kokoina mangamangaan, a kum takado na mangamangaan, ma ra lingtatuna na lalaaun.

¹⁰ Ma muaat a baat kup a mangamangaan baa a Tadaaru i gaaia uni, kupi muaat a paami.

¹¹ Koku muaat paam a kum utnaa baa a taara na baboto diat laana paami baa pa ta waina. Iaku muaat a wapuaanai naa anundiat kum mangamangaan pa i koina.

¹² Maa a kum utnaa baa diat laana paam inoi, a utnaa na wawirwir aakit, ma daat a wawirwir baa daat a pirpir uni.

¹³ Iaku a kaapa i wapuaana a kum mangaman-gaan raap kupi in waan paat baarabaara.

¹⁴ Maa baa a kaapa i wakaapa a kum utnaa, din babo lele diat. Bi ia kabina baa di piri lenbi,

“Ui baa a tena ininep,

un tawaangun,

ma un tur ko ra minaat,

ma Kaarisito in wakaapakaapa ui.”

¹⁵ Muaat a baboura wakaak anumuaat man-gaana lalaaun, ma koku muaat welaar ma ra kum longlong, muaat a welaar ma ra taara na manaana.

¹⁶ U ra kum pakpakaana bung raap, baa i laangalaanga kupi muaat a wapuaana anumuaat nurnur, io muaat a paami. Ma koku muaat ole biao wa ku ta pakaana bung, maa a kum bungbung mi, a kum aakaakaina bung.

¹⁷ Lenmaa, koku muaat nuknuk biao ku, iaku muaat a nunura a nemnem anu ra Tadaaru.

¹⁸ Koku muaat inim a waain ma muaat longlong uni, kaduk in baanaakaka muaat. Iaku, muaat a teng ma ra Takado na Nion.

¹⁹ Ma muaat a pirpir wetwetalaai ma ra kum kelekele ko ra Kum Kelekele anun Dewid, a kum kelekele na lotu, ma ra kum kelekele baa a Takado na Nion i tabaara muaat mai. Ma muaat a kelekele ma ra pir walaawa u ra balaamuaat karom a Tadaaru.

²⁰ Ma u ra kum bungbung raap, muaat a pir wakaak u ra kum utnaa raap karom God a Tamaandaat, u ra iaa ra nundaat Tadaaru Iesu Kaarisito.

*A wawer u ra kini na tinaulaa
(Kol 3:18-19)*

21 Muaat a taraam karom muaat wetwetalaai, kabina u ra numuaat urur karom Kaarisito.

22 Muaat a kum tinaulaa na tabuan, i koina kupi muaat a tartaraam karom anumuaat kum muaana welaar ma muaat tartaraam karom a Tadaaru.

23 Maa a muaana ia in lori ra numur kini na tinaulaa, welaar ma Kaarisito ia in lori ra taara na nurnur, ma diat a panina, ma ia anundiat Tena Walaauun.

24 Welaar ma ra taara na nurnur diat tartaraam karom Kaarisito, lenkaai maa a kum tinaulaa na tabuan diat a tartaraam karom anundiat kum muaana u ra kum utnaa raap.

25 Muaat kaai, a kum tinaulaa na muaana, muaat a maari anumuaat kum tabuan, welaar ma Kaarisito i maari a taara na nurnur, ma i taar taa anuna lalaaun un diat,

26 kupi diat anuna taara mulu. Ma i gi gomgom diat ma ra palaa ma ra pirpir.

27 I paami lenmi kupi in ben paa anuna taara maa karomi, welaar ma ra nuna wakwakaak na tabuan baa pa ta dur uni, ma pa i kaarkaar a panina, ma pa ta aakaina utnaa uni. In gomgom ma pa ta wetakun i loi.

28 Lenkaai maa, in muaana diat a maari aakit anundiat kum tabuan welaar ma diat maari a panindiat ut. Ia baa i maari anuna tabuan, i lenmaa i maari ia ut.

29 Pain te in milikuaana a panina ut, pate. I babourai, ma i taptabaarai, welaar ma Kaarisito kaai i paami u ra nuna taara na nurnur.

30 Maa daat raap, daat a kum pakpakaana panin Kaarisito.

³¹ Maa a Buk Taabu i piri lenbi, “Mi ia a kabina baa a muaana in waan paa kon tamaana ma naana, ma in ki ungaai ma ra nuna tabuan, kupi diaar a raa maku.” *Tur 2:24*

³² A pirpir mi u ra tinaulaa ia a ngaala na utnaa na pidik. I pirpir un Kaarisito ma ra taara na nurnur.

³³ Io, i koina kaai baa raaraa kon muaat in maari anuna tabuan welaar ma i maari ia ut. Ma a kum tabuan, i koina kupi diat a urur karom anundiat in muaana.

6

A wawer karom a kum naat liklik ma ra kum tamtamaandiat
(*Kol 3:20-21*)

¹ A kum naat liklik, muaat a taraam karom a kum tamtamaamuaat ma ra kum nanaamuaat, u ra iaa ra Tadaaru. Ma i takado kupi muaat a paami lenmi.

² A Buk Taabu i piri lenbi, “Un urur karom tamaam ma naam.” Mi ia a mugaana naagagon baa a weweliman i waan ungaai mai.

³ I piri naa, “Baa un paami lenbi, in koina karom ui ma anum lalaaun in iok main u ra rakrakaan buaal.” *Naag 5:16*

⁴ Ma muaat a kum tamtamaa ra kum naat, koku muaat pet akaankaan diat, iaku muaat a baboura diat ma muaat a walaana diat, ma muaat a wer diat u ra mangaana lalaaun anu ra Tadaaru.

A wawer karom a kum wilawilaau ma ra kum mukmuga
(*Kol 3:22-4:1*)

⁵ Baa ui a wilawilaau, un taraam karom anum mukmuga taanga min u ra rakrakaan buaal, ma

un burut ma un urur karomi. Un taraam ma ra lingtatuna u ra in balaam, welaar ma u taraam karom Kaarisito.

⁶ Koku u taraam ku baa i babo ui, kupi un wagaai taai ku. Iaku un papaam welaar ma ui a wilawilaau anun Kaarisito, ma un paam a pinapaam baa God i nemi, ma un taar mulu taa anum lalaaun u ra pinapaam.

⁷ Un papaam ma ra gaaia karom anum mukmuga, welaar baa u papaam ut karom a Tadaaru, ma wakir karom a taara ku.

⁸ Maa muaat aa nunurai naa a Tadaaru in dok a taara raap u ra kum koina pinapaam diat paami, diat a kum wilawilaau ma diat kaai baa wakir a kum wilawilaau.

⁹ Ma muaat a kum mukmuga, muaat a paami lenkaai maa karom anumuaat kum wilawilaau. Ma koku muaat maang diat, maa muaat aa nunurai naa raa Tadaaru ku inaanga u ra maawa, anundiat ma anumuaat kaai. Ma anuna naagagon i welaar raap ku karom a taara raap.

A kum minong na wineium anun God

¹⁰ Anung kum tintinip na pirpir i lenbi: U ra ngaala na dekdek i ra Tadaaru, muaat a tur dekdek uni.

¹¹ Muaat a mong raap paa ma ra kum minong na wineium anun God, kupi muaat a turbaat a kum walwalaam anun Saataan.

¹² Maa pa daat weium ma ra taara, daat weium ma ra kum mukmuga anu ra kum aakaakaina nion, a kum nion baa diat paam akoto a naagagon, a kum nion baa diat paam akoto a dekdek i ra baboto u ra rakrakaan buaal, ma ra kum aakaakaina nion ko ra maup.

¹³ Io, bi ia a kabina baa muaat a mong ma ra kum minong na wineium anun God, kupi baa aakaina bung in waan paat, muaat a pet laar paai kupi muaat a tur dekdek. Ma baa a wineium ia raap, muaat a tur dekdek utbaai.

¹⁴ Io, muaat a tur dekdek, muaat a wi akoto anumuaat maalu ma ra ina wiwi, ia a lingtatuna. Ma muaat a ung baat a raprabomuaat ma ra pakaana aaen. A pakaana aaen maa ia a takado na mangamangaan.

¹⁵ Muaat a ruk paa su u ra ru kakimuaat, a su maa ia a waninaar kup a winawaan ma ra Koina Wewapua na maalmaal.

¹⁶ Ma namur, muaat a lo paa in palaang na ungunng baat, ia a nurnur, kupi muaat a ung baat a kum kupkup na bele anun Saataan mai.

¹⁷ Ma muaat a ung paa in kaaeng na wineium, ia a warwalaan. Ma muaat a lo paa in liwan na wineium anu ra Takado na Nion, in liwan maa ia a pirpir anun God.

¹⁸ Muaat a aaraaring ma ra dekdek i ra Takado na Nion u ra kum bungbung raap, ma ra kum aalawur mangaana niaaring raap. Muaat a ki na waninaar, ma muaat a laana aaraaring u ra taara raap anun God.

¹⁹ Muaat a aaraaring kaai un iaau, naa God in taar taa a kum pirpir taang kupi ang piri, ma koku iaau burut baa ang wapuaana a utnaa na pidik baa i ki u ra Koina Wewapua.

²⁰ Maa God ia ung ta iaau kupi ang tena warawaai ma ra Koina Wewapua, ma u ra pina-paam mi iaau ki na karabus. Muaat a aaraaring un iaau kupi baa ang warawaai, pang burut, iaku

ang wapuaana wakwakaak taa a Koina Wewapua karom a taara.

A tintinip na pirpir

²¹ Tikiko, a koina teindaat ma ra dowot na tena pinapaam anu ra Tadaaru, in wapua muaat u ra nung pinapaam, ma kupi muaat a nunurai naa kuri ma iaau lalaaun lelawaai.

²² Bi ia a kabina baa iaau tula wai karom muaat, kupi muaat a nunurai naa miaat ki lelawaai mari, ma kupi in wadekdek muaat.

²³ A maalmaal karom muaat a kum tateng liklik, ma a maarmaari ma ra nurnur, kon God Tamaandaat ma a Tadaaru Iesu Kaarisito.

²⁴ A maarmaari karom diat raap baa diat maari anundaat Tadaaru Iesu Kaarisito ma ra maarmaari baa pa in raap.

BUK TAABU MATAKIN
The New Testament in the Ramoovina Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Ramoovina long
Niugini

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ramoovina

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

d012ec6e-d199-5aa4-85c8-36d400ff7b21